

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 259/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti T., a. s., T., zastúpenej A., s. r. o., B., v mene ktorej koná JUDr. Z. Č., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžr/29/2010 zo 7. decembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti T., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti T., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Sžr/29/2010 zo 7. decembra 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Predmetom konania vedeného najvyšším súdom, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo rozhodovanie o odvolaní žalovanej - Správy katastra T. (ďalej aj „správa katastra“) - proti rozsudku Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 26 S/1/2009-213 z 23. septembra 2010 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“), ktorým bolo v správnom súdnictve zrušené rozhodnutie správy katastra sp. zn. Z 3028/08 z 27. novembra 2008 a rozhodnutie Ev. č. 5130/2008 z 11. decembra 2008 a vec bola vrátená správe katastra na ďalšie konanie.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti tvrdí, že podaním žaloby sa domáhala zrušenia označených rozhodnutí správy katastra, ktorá odmietla vykonať záznam zániku záložného práva zriadeného podľa ustanovení zákona č. 109/1964 Zb. Hospodársky zákonník v znení účinnom do 31. decembra 1991 (ďalej len „Hospodársky zákonník“), keďže podľa jej názoru toto záložné právo zaniklo zo zákona prevodom nehnuteľností, ktoré mali byť predmetom tohto záložného práva. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol dva protichodné názory, keďže najskôr uviedol, že *„vykonanie zápisu záznamom do katastra nie je rozhodnutím správneho orgánu a preto nemôže byť predmetom preskúmavania súdom v konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP.*

Následne však v rozpore s týmto právnym názorom uviedol porušovateľ v odôvodnení opačný názor, že napadnuté listy ako oznámenia Správy katastra T. je možné považovať za rozhodnutia, aj keď neboli vydané vo formalizovanom procese, keďže majú dostatočný rozsah odôvodnenia a sú z tohto aspektu preskúmateľné.“

Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd rozhodol v odvolacom konaní na základe odlišných dôvodov než tých, na ktorých založil svoje rozhodnutie krajský súd považujúc za relevantne dôležité v danom prípade, že sťažovateľka *«vedie s vedľajším účastníkom konanie o žalobe, na Okresnom súde T. pod sp. zn. 8 Cb/123/2010 ako aj skutočnosť, že*

záložné právo „mali akceptovať“ obidve organizácie». Z toho dôvodu poukazujúc na rozhodujúcu činnosť ústavného súdu sťažovateľka namieta, že postupom najvyššieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti podrobne opisuje skutkové okolnosti prípadu a jeho právne posúdenie vyslovujúc záver, že záložné právo zriadené zmluvou o zriadení záložného práva podľa § 129c a nasl. Hospodárskeho zákonníka uzavretou 3. júla 1991 k nehnuteľnostiam, ktorých vlastníkom sa stala sťažovateľka na základe nepeňažného vkladu obchodnej spoločnosti T., a. s., z dôvodu zvýšenia základného imania, zaniklo prevodom týchto nehnuteľností. Sťažovateľka uvádza, že záložné právo zriadené podľa označeného ustanovenia hospodárskeho zákonníka má obligačno-právny charakter, viaže sa iba na zmluvné strany a zaniká prevodom nehnuteľností na inú osobu. Na podporu správnosti svojho právneho názoru sťažovateľka poukazuje predovšetkým na judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky. Preto podľa sťažovateľky najvyšší súd vec nesprávne právne posúdil, pokiaľ «pripustil existenciu záložného práva, ktoré zo zákona zaniklo, na základe nepreukázaného predpokladu o akceptácii „oboch organizácií“, nakoľko záložné právo ktoré zaniklo zo zákona, môže opätovne vzniknúť len na základe písomného právneho aktu a vkladu do katastra nehnuteľností.

Tiež tvrdenie, že je tu daná potreba chrániť vlastníctvo vedľajšieho účastníka, ktorý sa cíti dotknutý na svojich právach, a ohľadne ktorého by mohol nastať nenapraviteľný stav v prípade prevodu nehnuteľnosti na tretiu osobu nemá oporu v zákone. Zákon predsa poskytuje za účelom ochrany práv a právom chránených záujmov množstvo právnych prostriedkov (napr. nariadenie predbežného opatrenia, dovolanie sa neúčinnosti právneho úkonu, a pod.), ktoré má právo vedľajší účastník využiť. Vedenie súdneho sporu, ktoré začalo neskôr ako konanie o preskúmanie rozhodnutia správy katastra, nemôže mať za následok zamietnutie nároku sťažovateľa v tomto konaní, v ktorom sa rieši predovšetkým nesprávny úradný postup správy katastra...

Správny orgán tým, že v rozpore so zákonom nevykonal záznam zániku záložného práva, ukrátil sťažovateľa na jeho práve na ochranu vlastníctva ako aj na práve na inú právnu ochranu a na základe nesprávneho právneho posúdenia veci konštatoval, že záložné

právo nezaniklo, a to aj napriek tomu, že mal k dispozícii listiny preukazujúce zánik uvedeného záložného práva.»

Na základe uvedeného sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd svojím konaním porušil jej základné právo „na súdnu ochranu garantované článkom 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd“. Porušenie ústavného práva vidí v tom, že najvyšší súd „na zistený stav veci nepoužil ústavne súladnú interpretáciu zákona, keď uviedol že zaslanie Správy katastra nepodlieha súdnemu prieskumu, rozhodol na základe dôvodov odlišných od dôvodov, na základe ktorých rozhodol prvostupňový súd, čím odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom, nesprávne aplikoval právnu normu, keď ignoroval zánik záložných práv zo zákona a pripustil ich akceptáciu na základe súhlasu záložného veriteľa, ktorý pre vznik resp. zánik záložného práva nemal žiaden význam a tým poskytol „ochranu“ vedľajšiemu účastníkovi, ktorá nemá oporu v zákone.“.

Sťažovateľka vzhľadom na popísaný skutkový stav veci navrhuje, aby ústavný súd vo veci vydal toto rozhodnutie:

„Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžr/29/2010 zo dňa 07. 12. 2011 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžr/29/2010 zo dňa 07. 12. 2011 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľ má právo na náhradu trov konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu

všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

Podľa čl. 46 ods.1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd poznamenáva, že prípadné porušenie práva na súdnu ochranu podľa siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a jeho porovnateľného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru je potrebné posudzovať spoločne a niet medzi nimi zásadných odlišností.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého

na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Podstatou sťažovateľkiných námietok je jej nesúhlas s výkladom relevantných právnych noriem najvyšším súdom, ktorý mal ignorovať zánik záložného práva zo zákona z dôvodu, že záložné právo vzniknuté medzi sťažovateľkou a jej niekdajším veriteľom na základe zmluvy o zriadení záložného práva podľa § 129c a nasl. Hospodárskeho zákonníka z 3. júla 1991 malo v okolnostiach prípadu obligačno-právny charakter, a rovnako tak aj nesúhlas s procesným postupom najvyššieho súdu, ktorým mal sťažovateľke odňať možnosť

konať pred súdom tým, že vydal rozhodnutie na základe odlišných dôvodov než tých, ktoré boli rozhodujúce pre prvostupňový súd.

Najvyšší súd v odôvodnení rozsudku sp. zn. 10 Sžr/29/2010 zo 7. decembra 2011, ktorým zmenil rozsudok krajského súdu č. k. 26 S/1/2009-213 z 23. septembra 2010 tak, že žalobu sťažovateľky zamietol, dospel v relevantnej časti odôvodnenia k záveru, že „v danom prípade je predmetom žaloby preskúmanie postupu rozhodnutia Správy katastra T. označené ako návrh na vykonanie záznamu zániku záložného práva - vyjadrenie sp. zn. Z 3028/08 zo dňa 27. 11. 2008 a rozhodnutie Správy katastra T. označené ako žiadosť o vydanie rozhodnutia k. č. Z 3028/2008, ev. č. 5139/2008 zo dňa 11. 12. 2008, ktoré rozhodnutia žalobca žiadal zrušiť a vrátiť vec žalovanému správneho orgánu na ďalšie konanie a rozhodnutie, pričom zároveň žiadal, aby Krajský súd v Nitre v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, v čom spočíva nesprávnosť postupu a rozhodnutia žalovanému a aby vyjadril právny názor, že záložné práva na označené nehnuteľnosti zanikli zo zákona a z toho dôvodu je Správa katastra T. povinná vykonať záznam zániku týchto záložných práv v zmysle návrhu žalobcu na vykonanie záznamu zániku záložných práv podaného Správe katastra T. dňa 14. 10. 2008.

Rozhodnutím správneho orgánu je každé rozhodnutie, ktorým sa menia, rušia alebo môžu byť priamo dotknuté práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb.

K uvedenej problematike už Najvyšší súd Slovenskej republiky judikoval (R 96/1994), pričom vyslovil, že vykonaním zápisu vlastníckeho alebo iného vecného práva záznamom do katastra nehnuteľností nevznikajú, nemenia sa, ani nezrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb. Vykonanie zápisu záznamom do katastra nie je teda rozhodnutím správneho orgánu v zmysle § 44 ods. 3 OSP a preto takýto zápis údajov formou záznamu do katastra nemôže byť predmetom preskúmavania súdom v konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP.

V prejednávanej veci je však otázne, či v súlade s ústavno konformným výkladom jednotlivých ustanovení katastrálneho zákona a ustanovením piatej časti OSP je možno postupovať aj v danom prípade. V danom prípade je totiž potrebné vidieť v prvom rade tú skutočnosť, že nedošlo k vykonaniu záznamu správnym orgánom.

Jednou zo zásad vyjadrených v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky je ochrana vlastníctva a tým aj inštitútov, ktoré túto ochranu zabezpečujú, pričom záložné právo nepochybne spadá do tej kategórie. Z uvedenej zásady aj v danom prípade vyplýva, že nestačí vec posudzovať len z čisto formálneho hľadiska, ale je potrebné vychádzať z podstaty veci. Správny orgán má chrániť vlastníctvo subjektu alebo iné právo súvisiace s vlastníctvom subjektu tým skôr, keď zistil dôležité okolnosti, ktoré vzbudzujú pochybnosť, či v danom prípade skutočne došlo k zániku záložného práva zo zákona. Vykonanie záznamu v katastri má evidenčný charakter, príslušný orgán však musí skúmať podmienky na takýto zápis a teda, či išlo o návrh podaný oprávnenou osobou podľa ustanovenia § 36 a 36a zákona, pričom príslušný orgán posúdi, či podaný návrh bol spôsobilý na vykonanie záznamu.

Za relevantne dôležité okolnosti v danom prípade považuje Najvyšší súd SR skutočnosť, že žalobca vedie s vedľajším účastníkom konanie o žalobe, v ktorej sa primárne bude posudzovať existencia záložného práva, pričom uvedená žaloba bola podaná na Okresný súd T. dňa 28. 6. 2006 pod sp. zn. 8 Cb/123/2010, ako aj zistenie správneho orgánu, že k návrhu na vklad časti majetku T., a. s. T. do dcérskej spoločnosti T. formou nepeňažného vkladu bol na správu katastra T. priložený aj súhlas záložného veriteľa a to S., s. r. o. Ž. a ďalej záznam zo zasadnutia rady veriteľov a. s. T. zo dňa 10. 2. 2007, ktorý obsahoval súhlas rady veriteľov s vkladom majetku T. a. s. do majetku T. Z uvedených dokladov pritom vyplýva, že existenciu záložného práva akceptovali obidve organizácie, na základe čoho je zapísané záložné právo na LV č... k. ú. T.

Z uvedeného vyplýva, že napadnuté listy ako oznámenia Správy katastra T. žalobcovi prečo nevykonal zápis zániku záložného práva, aj keď nespĺňajú všetky formálne znaky správneho rozhodnutia v podstate dostatočne odôvodnili odmietnutie vykonania záznamu o zániku záložného práva, pričom súd je toho názoru, že dané podania je možné považovať za rozhodnutia, aj keď neboli vydané vo formalizovanom procese, keďže majú dostatočný rozsah odôvodnenia a sú z tohto aspektu preskúmateľné. Vzhľadom na uvedené je potrebné považovať postup Správy katastra T. za zákonný, keďže v prípade, že by žalobca dosiahol vykonanie záznamu zániku záložného práva v rámci katastrálneho konania a následne previedol dotknuté nehnuteľnosti na inú osobu nastal by nenapraviteľný právny stav, ktorý by nebolo možné zvrátiť ani v prípade nesprávnosti právnych záverov a neoprávnenosti

nárokov T., a. s. v konaní o určovacej žalobe správnosti záverov S. a oprávnenosti jej námietok. Ak by totiž tretia osoba nadobudla nehnuteľnosti pri vynaložení náležitej starostlivosti, pre vedľajšieho účastníka by zánik záložného práva predstavoval nezvratnú ujmu, nakoľko konvalidovať takto vzniknutý právny stav by bolo nemožné.

Návrh na vykonanie záznamu o zániku záložného práva je možné podľa Najvyššieho súdu SR realizovať až po právoplatnom rozhodnutí vo vyššie uvedenom konaní o žalobe, resp. s podaním návrhu na vykonanie záznamu o zániku záložného práva záložným veriteľom, alebo s jeho súhlasom.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a s ohľadom na charakter súdneho prieskumu zákonnosti a postupu orgánu verejnej správy odvolací súd zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že žalobu zamietol.“

Ústavný súd v medziach svojej právomoci preskúmal napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu z hľadísk, ktoré pripúšťajú ústavný prieskum súdnych rozhodnutí na základe sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, a dospel k záveru, že rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 10 Sžr/29/2010 zo 7. decembra 2011 je ústavne udržateľný a sťažovateľkou formulované námietky svojou relevanciou neodôvodňujú zásah ústavného súdu do výsledku napadnutého konania.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že najvyšší súd ako súd odvolací súd odňal sťažovateľke možnosť konať pred súdom, a tým porušil základné právo vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože rozhodol na základe dôvodov odlišných od dôvodov, na základe ktorých rozhodol krajský súd a tiež preto, že sa nevysporiadal s právnym názorom prvostupňového súdu podstatným pre rozhodnutie vo veci ústavný súd skúmal, či sa s okolnosťami a argumentmi, ktoré najvyšší súd považoval pre svoje rozhodnutie za relevantné, mohla sťažovateľka skutočne oboznámiť až z písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku. V okolnostiach danej veci však ústavný súd zistil, že v priebehu odvolacieho konania sťažovateľka mala možnosť argumentovať v zásade proti všetkým okolnostiam, ktoré najvyšší súd považoval za dôležité pre svoje rozhodnutie. Ako vyplýva z obsahu napadnutého rozsudku, aj samotná žalovaná vo svojom odvolaní argumentovala tým, že súčasný záložný veriteľ „nemal pochybnosť o existencii a trvaní tohto záložného

práva o čom má svedčiť skutočnosť, že sa opakovane písomne vzdával tohto záložného práva k niektorým nehnuteľnostiam, čo bolo do katastra nehnuteľností zapísané záznamom, ako to spoločnosť T. sama uviedla vo svojom návrhu na vykonanie záznamu zániku záložného zo dňa 14. 10. 2008. Aj v návrhu na povolenie vkladu časti majetku... spoločnosti T., a. s. na základe mimoriadneho valného zhromaždenia akcionárov T. podľa notárskej zápisnice že nakoľko je časť majetku, ktorá je predmetom tohto nepeňažného vkladu zaťažená záložným právom, bolo potrebné doložiť písomný súhlas záložného veriteľa...“.

Z odvolania žalovanej rovnako vyplýva aj jej názor, že patrí do výlučnej právomoci súdu rozhodovanie o tom, či tu právo (v danom prípade záložné právo) je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, preto správa katastra nie je oprávnená skúmať účinky a povahu v katastri nehnuteľností zapísaného záložného práva. Sťažovateľka bola taktiež oboznámená s argumentáciou vedľajšieho účastníka konania, v danom prípade záložného veriteľa, ktorá mala spočívať aj v tom, že medzi ním a sťažovateľkou je vedené súdne konanie o určovacej žalobe týkajúcej sa oprávnenosti realizovať výkon záložného práva záložným veriteľom a že výmaz tohto záložného práva pred právoplatným skončením tohto súdneho konania by mohol spôsobiť „nenapraviteľný právny stav“.

Z obsahu napadnutého rozsudku vyplýva, že proti argumentom uvedeným v odvolaní správy katastra, ako aj v stanovisku vedľajšieho účastníka mala sťažovateľka možnosť dôvodiť a zaujať vlastné stanovisko. Ústavný súd súčasne porovnaním aplikovaných ustanovení právnych predpisov najvyšším súdom v rozsudku sp. zn. 10 Sžr/29/2010 zo 7. decembra 2011 a krajským súdom v rozsudku č. k. 26 S/1/2009-213 z 23. septembra 2010 zistil, že najvyšší súd ako súd odvolací pri právnom posúdení veci nepoužil iné ustanovenia právnych predpisov ako tie, ktoré použil už krajský súd, a preto nemohlo rozhodnutím najvyššieho súdu dôjsť ani k porušeniu procesnej povinnosti odvolacieho súdu ustanovenej § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, spočívajúcej v povinnosti odvolacieho súdu vyzvať účastníkov konania na možné použitie iného (pri rozhodovaní prvostupňového súdu nepoužitého) ustanovenia právneho predpisu. Samotná skutočnosť, že najvyšší súd ako súd odvolací právne posúdil vec s iným výsledkom ako krajský súd, teda že rozhodol na základe dôvodov odlišných od dôvodov, na základe ktorých rozhodol súd prvého stupňa, bez ďalšieho neznamená porušenie základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to predovšetkým v tom prípade, pokiaľ tieto dôvody boli súčasťou argumentácie niektorého z účastníkov konania a ostatným účastníkom konania bola konajúcim odvolacím súdom poskytnutá príležitosť na túto argumentáciu odpovedať.

Pokiaľ ide o druhú zásadnú námietku sťažovateľky, v zmysle ktorej mal najvyšší súd ignorovať právne posúdenie otázky, či došlo k zániku sporného záložného práva, ktorého výmaz z katastra nehnuteľností záznamom sťažovateľka navrhovala s poukazom jeho na obligačno-právny charakter, ústavný súd pripomína, že nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle judikatúry ústavného súdu by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

V okolnostiach prípadu síce najvyšší súd jednoznačne neuzavrel, či v spornom prípade má záložné právo obligačno-právny charakter a či zmluvným prevodom zálohu došlo alebo nedošlo k zániku uvedeného záložného práva, vo vzťahu k uvedenej otázke však najvyšší súd zaujal názor, že záznam o zániku záložného práva možno realizovať až po právoplatnom rozhodnutí v konaní o žalobe, v ktorej sa bude primárne posudzovať existencia záložného práva, alebo na základe návrhu na vykonanie záznamu o zániku záložného práva záložným veriteľom, prípadne s jeho súhlasom.

Ústavný súd sa v rámci svojej predchádzajúcej činnosti už v súvislosti s výmazom záložného práva z katastra nehnuteľností zaoberal podobnou právnou otázkou, pri ktorej judikoval, že ak podľa právnej normy vznik, zmena alebo zánik právneho vzťahu nastáva „zo zákona“, potom na to, aby nastali zamýšľané právne účinky, postačuje buď samotná

účinnosť, prípadne strata účinnosti príslušnej právnej normy, alebo k účinnej právnej norme musí pristúpiť objektívna právna skutočnosť, teda právna skutočnosť nezávislá od vôle účastníkov dotknutého právneho vzťahu. V prvom prípade dochádza ku vzniku, zmene alebo zániku právneho vzťahu výlučne na podklade nadobudnutia účinnosti alebo straty účinnosti zákonnej právnej normy (typickým príkladom bol prechod vlastníctva niektorých vecí z vlastníctva štátu do vlastníctva vyšších územných celkov podľa § 3 a nasledujúcich v spojení s § 12 a § 12a zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov). Druhý prípad má na mysli viazanosť dispozície zákonnej právnej normy na právnu skutočnosť objektívneho charakteru (príkladom je nadobudnutie majetku poručiteľa dňom jeho smrti, prípadne právny následok plynutia času), ktorú účastníci právnych vzťahov subjektívne nemôžu ovplyvniť. Prevod (nie prechod) vlastníckeho práva nie je objektívnou právnou skutočnosťou, pretože k nemu dochádza na základe právneho úkonu, ktorý je prejavom vôle kontrahentov a má tak subjektívny charakter. Ani skutočnosť, že záložný (oddelený) veriteľ nie je zmluvnou stranou, nemôže viesť k záveru o zániku jeho záložného práva na základe objektívnej právnej skutočnosti, teda „zo zákona“ (bližšie pozri nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 36/09-51 zo 7. júla 2009).

V kontexte uvedeného právneho názoru hodnotí ústavný súd právny záver najvyššieho súdu formulovaný v sťažovateľkinej veci ako ústavne akceptovateľný. Pritom sa žiada pripomenúť, že najvyšší súd v správnom súdnictve skúmal len zákonnosť postupu správy katastra o návrhoch sťažovateľky, a keďže správny súd „nie je súdom skutkovým“ (II. ÚS 197/07), prenechanie rozhodnutia o tom, či došlo, alebo nedošlo k zániku záložného práva zmluvným prevodom založenej veci príslušným všeobecným súdom v samostatnom obchodnoprávnom konaní, ktoré v čase vydania napadnutého rozsudku nebolo právoplatne skončené, ústavný súd nehodnotí ako arbitrárne.

Sťažovateľka nenamieta, že v obdobnom prípade, ako bol jej prípad, rozhodol najvyšší súd inak, čím by bola založená rozdielnosť jeho judikatúry v Slovenskej republike, v tejto súvislosti len namieta, že Najvyšší súd Českej republiky pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil právne názory týkajúce sa zániku záložného práva založeného zmluvami podľa ustanovení §129c a nasledujúcich Hospodárskeho zákonníka, ktoré sú totožné s ňou

formulovanými názormi. Najvyšší súd mal preto podľa nej potvrdiť závery rozsudku krajského súdu. K tejto argumentácii ústavný súd poznamenáva, že judikatúra všeobecných súdov v Slovenskej republike nemusí byť nevyhnutne totožná s judikatúrou formulovanou Najvyšším súdom Českej republiky, pokiaľ je jej prípadná odlišnosť založená na racionálnej právnej argumentácii. Napokon z postavenia ústavného súdu vyplýva, že v prípade existencie obsahovo odlišnej judikatúry nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov v Slovenskej republike (obdobne I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011).

Ústavný súd nepovažuje za dôvodnú ani výhradu sťažovateľky týkajúcu sa údajnej rozpornosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ohľadne otázky, či v správnom súdnictve bolo možné posudzovať odpovede správy katastra podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, pretože z obsahu napadnutého rozsudku jasne vyplýva, že najvyšší súd tieto odpovede považoval za rozhodnutia správy katastra vydané v správnom konaní (aj keď tieto rozhodnutia neobsahovali všetky formálne náležitosti vyžadované správnym poriadkom), keďže sa nimi rozhodovalo o odmietnutí sťažovateľkou navrhovaných záznamov do katastra nehnuteľností. V napadnutom rozsudku totiž najvyšší súd zastáva názor, že len v prípade pozitívneho vybavenia žiadostí sťažovateľky, t. j. vykonania požadovaného záznamu v katastri nehnuteľností by správa katastra nepostupovala podľa všeobecných predpisov o správnom konaní.

Ústavný súd aplikujúc východiská svojej konštantnej judikatúry na napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu konštatuje, že je dostatočne odôvodnené, nevykazuje znaky arbitrárnosti a je ústavne akceptovateľné. Ústavný súd nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by napadnutý rozsudok najvyššieho súdu bolo možné považovať za popierajúci zmysel práva na súdnu ochranu, pretože najvyšší súd zrozumiteľne vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel. Uvedené platí aj v prípade, keď sa vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľky uberala iným smerom ako právny názor najvyššieho súdu, ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľka nesúhlasí, ale rozhodnutie dostatočne odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. K tomu ústavný súd obdobne poznamenáva, že ak sa

konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia základného práva (napr. II. ÚS 54/02).

Najvyšší súd v posudzovanej veci použil relevantné právne normy a vyložil ich ústavne konformným spôsobom. Preto obsah napadnutého rozsudku nesignalizuje porušenie označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a vzhľadom na to ústavný súd dospel k záveru, že predmetná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a je na mieste ju odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

S prihliadnutím na uvedené stratilo v danej veci rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2012